

Naiste Hääl

Eesti Naisliidu
Häälekandja

Ilmub
üks kord kuus

TELLIMISE HIND:

1 aasta peale . . . Kr. 2.—
1/2 aasta peale . . . „ 1.20
Väljamaa tellimine „ 3.—

Toimetus ja talitus asub:

TALLINN, RATASKAEVU TÄN. 22
Avatud kella 12—2 Telefon 6-52

Üksiknumbri hind 20 senti

KUULUTUSTE HIND:

1 lehekülge . . . Kr. 30.—
1/2 lehekülge . . . „ 20.—
1/4 lehekülge . . . „ 10.—

Tellimise hind koos „Eesti Naisega“ — aastas Kr. 5.—, 1/2 aastas Kr. 2.75

Veebruar 1930

Nr. 2

IV aastakäik

Tänapäeva naisi.

Dr. Alice Salomon.
Naiste sotsiaaltöö arendaja.

SISUKORD: Tänapäeva naisi. — Naine ja film. — Emalikkus — inimsoo suurimaid väärtusi. — Kirjanduslikke uudiseid. — Praeguse aja kodukultuuri põhijooni. — Mõttepudemeid: a) Väike kirst. b) Valged luigid. — Eesti naisüliõpilane inglise kodus. — Iseseisvuse kasvatamisest. — Kroonika.

Tänapäeva naised.

Dr. Alice Salomon.

Kõrge kasvuga, sihvakas, tarkade silmadega ja teravajoonelise profiiliga — Alice Salomoni poole tõmbuvad tahtmata pilgud, ka kõige valituimate naiste hulgas. Tundub otsekohe: siin on üks neist haruldasist hingestatuid isikuist, kes kasutavad oma tugevat mõistust sooja südame sunnil ja ülesannetel. Süda valitseb ja käseb, terav mõistus on selle teenistuses. Ning see rikas süda tuksub kõigile, kel on raske, kes on koormatud ja vaevatud, esihoones aga — noorusele.

Mineva aasta 25-mal novembril peeti Saksamaal suurt pidulikku koosolekut, kus selle maa ning ka paljud võõrsilt seks puhuks sinna sõitnud juhtivad naistegelased mälestasid päeva, mil, nüüd juba kolmekümne aasta eest, Dr. Alice Salomon avas esimese aastase kursuse „Naiste sotsiaaltöö kutseliseks ettevalmistuseks.” Siis oli Alice Salomon, kes selle esimese sarnase kursusega aluse pani ja algatas naiste kavakindlat ettevalmistust sotsiaaltööle ning sellega lõi eeskujugu kogu maailmale, veel päris noor. Kahekümneühe aastase juba läks Alice Salomon tolle aegsete Saksa naistegelaste poole, keda huvitas naiste töö hoolekande alal ning pakkus neile oma kaastööd. Ning see töö, mis oli tol korral veel lapsekingades ja arenematu ning mille arenemist õieti keegi ei uskunud ega tõsiselt ei võtnud, köitis tema eluks ajaks. Sellele tööle ohverdas ta oma elu ja töövõime. Selle eest on temale nüüd osaks saanud õnn näha oma elutöö jõurikast arenemist. Naiste sotsiaaltöö on igal pool kultuurriikes arenenud võimsaks ühiskondliseks teguriks, ilma milleta raske on enesele kujutleda tänapäeva ühiskonda.

Alice Salomon on pärit jõukast kodust. Kui ta astus nende suurehangeliste naiste hulka, kellele südame tarviduseks oli saatus karmuse all kannatajatele lastele abiks olla, nende emadele nõu anda ja koormatuid aidata, avaldus otsekohe, et tema on määratud juhtivale kohale. Varsti avas ta eelpoolnimetatud kursuse abivalmitamiseks sotsiaalsele tööle. Iga aas-

taga täiendas ta seda kursust uute arenemisvõimalustega ja pühendas sellele oma hoole ja tähelepanu. Kuid selle kõrval asus ta üldise naisliikumise etteotsa, olles selle tulisemaid eestvõitlejaid ning peale kõige selle õppis ta veel ülikoolis, mille ta lõpetas doktori aukraadiga 1906. aastal. Tema väitekirja aineks oli: „Mees- ja naistöö erinev tasu.” See küsimus huvitab teda veel tänapäevani. Ka kirjani-kuna ja ajakirjanikuna on Alice Salomon enesele nime loonud, käsitades alati huvitavalt ja põhjalikult kõige mitmekesise- maid naiste ellu puutuvaid küsimusi.

Tema poolt loodud kursused arenesid 1908. aastal „Naiste sotsiaalkooliks”, mis nüüd kannab nime „Hoolekande kool” ning mille eeskujul praegu Saksamaal ja ka igal pool mujal maailmas töötab suur hulk samanimelisi koole. 1916. aastal asutasid Saksa hoolekandekoolid „Saksa akadeemia naiste sotsiaalse ja pedagoogilise töö” jaoks, mille eesotsas seisab Alice Salomon. 1929. aastal asutati, jällegi Alice Salomoni eestvõttel „Rahvusvaheline hoolekande koolide komitee”, mille eesmärgiks on ühtlustada hoolekande koolide tööd üle maailma.

On kerge ettekujutada, millist tööd, jõudu, usku ja vaimustust tarvitses see elutöö! Tugev ja vankumata pidi olema tahe, mis andis kogu selle tööle suuna ja sisu! Palju aitasid siin kaasa Alice Salomoni juhi omadused, sest kogu aeg oli ta isik selle töö eeskujuks ja õhutajaks.

Olles Saksa Naisliidu juhtivamaid tegelasi ja Rahvusvahelise Naisliidu üks abijuhatajaid, on Alice Salomon'il jätkunud jõudu ka teiste, naistele ligidate alade jaoks, olles igalpool hinnatud tööjõuks ja vaimustatud eestvõitlejaks.

Nüüd on juba ammu läbi lõõnud arusaamine, et sotsiaalne töö on vajalik ja mõõdapäsematu praeguses ühiskonnas ning et selle töö jaoks on eriti tarvilikud naised. Kogu ilma naistel on küllalt põhjust tunda tänu Alice Salomon'i elutöö eest ja soovida temale jõudu, tervist ja tahet ka edaspidiseks tööks ja tegevuseks oma lemmikaladel!

Naine ja film.

Õhtu õhtu kõrval üle kogu maailma, kõigis linnades ja isegi külades istuvad mehed ja naised — rohkem veel naised kui mehed — kinodes reas, täites istmed viimseni, vahetades vaatajaskonda 3—4 korda õhtu kestel. Istutakse pimedas, virvendava lõuendi ees ja elatakse ühes selle üle libisevate hallide varjudega tuhat elu. Ühes kinokangelase või kangelannaga nutetakse, kannatakse, tuntakse hingetu pinevusega kaasa ta seiklustele ja hingatakse kergemalt, kui asi ilmselt hakkab tüürima hea lõpu poole, kui kõik lahendub, kurjad kätte saavad oma karistuse ja head väärilise tasu. Kui truu armastus kroonitakse ja kõik aina hõiskab õnnest. . .

Kino on saanud vägevaks teguriks, mida ei vähenda asjaolu, et leidub veel tema pimestatud vastaseid. Enneaimamata elav hariduseandmise abinõu, mis ei tunne mingeid piire, ei kaugusi, ei aega, ei ruumi, võimaldab pilgu looduse saladuste sügavamaisse toiminguisse. Kino abil võime unest äratada ajaloo tolmu all uinunud ajajärgud, elavalt silmade ette manada ammu möödunud epookid, isikud, tema tulevik on piiramatult. Kinot ei saa mittepooldada — liig suured on ta võimalused, liig avarad ta väljavaated.

Mis kohutavalt — tõepoolest kohutavalt vägev ja mõjuv propaganda vahend on kino. See, mis õhtust õhtusse vahelduvatele saali-täieledel propageeritakse, võimsalt sisendatakse, peab mõjuma kas või vastu tahtmist, seda enam siis, kui siit tullakse alles õppima tundma elu ta lehekülgedega, mis muidu paljudel jääks eluaeg nägemata.

Siin istuvad noored tütarlapsed, vast viimase oma rahanatukese pannud piletihinda ja jälgivad hingepidades põnevat romaani linal. Siin istuvad noored naised, kelle elamused leiavad siin tuhatkordist paisutust kõrgema pinevuseni ja täiuslikkuseni viidud romaanides. Siia tulevad vanemad inimesed veel kord üle elama tundeid, mis on kadumas, veel kord vaimus tundma õndsust, armastust ja kannatust. Nii tilgub õhtust õhtusse uimastavat, magusat ja pettemürki hingedesse, piisk piisa järele.

Ja kahjuks küll peab ütlema — mürki. Sest kuidas nimetada teisiti neid lugematuid filme, kus nagu kõige banaalsemates ajaviite romaanides inimene algab alles autoomanikust ja kõik keerutused tegelaste ümber üsköik, kust nad ka ei algaks ja mis nad ka ei käsitaks, lõpevad õndsas abielu taevas!

Vaadake kangelannat filmiromaanis. Ta

on ilmtingimata ilus, on täiuslikult ilus, et tarvitab tal kord ainult üles lüüa oma taevaliku süütusega täidetud silmad ja mees, kelle otsa ta vaatab, on päästmatult kadunud, eluotsani ihu ja hingega temale langenud. Ja ilmtingimata — teisiti filmis ei või — on see mees rikas, õilas, suuremeelne ja valmis oma tugeva käe peopesal naist nagu muna õrnalt kandma läbi elu vintsutuste. Just nagu elus — eks?

Ja, mõnikord juhtub küll, et niisugune ingelilus ja puhas süütus väärtatab, kuri saatus ja mõni kuri inimene satub ta teele ja tahab teda eksitada. Kuid ikka leidub mõni õilas mees, leidub truu ja kindel armastus, aitaja käsi ilmtingimata jälle rikka ja õilsa mehe näol, kes ulatab vaesele eksinõule oma tugeva käe abiks, kosib ta naiseks, tõstab ta üles endani ja mis vist kõige tähtsam, ostab temale silmipimestavad tualetid fantastlikkude mantlite, rebaste ja voodiülikondadega, sõidutab teda autos lõbustusest lõbustusse ja õndsalikult armutaevasse.

Kas olete filmis — mahaarvatud Wene filmid — näiteks näinud naist, kes tööd teeb? Ja, mõnikord on naisel filmis laps, see on jälle ilmtingimata mesimagusa ja käharaapeaga ingliline, kes käed lööb ema kaela ümber. Natuke jõulupuulikult magusat madonnapoo si — see on kino emaarmastus. Kas olete näinud vast naist, kes end üles töötab omal jõul, oma rahuldust leiab kohustetäitmisest, ei käi nagu paabulind sabades ja teenib ülespidamist tööga, vaid mitte ilusate silmadega.

„Kahvatanud krahvinna Elviira” romantika, mis ajaviite filmides veel lopsakalt õisi ajab, viib eksiteele nõrgema ja väljakujunemata iseloomu. Lihtsameelne vaataja ei anna ju endale aru sellest, et nõndanimetatud ilu siin on erandlik, miljonite hulgast valitud, juupiterilampide ereda valguse ja kunstliku järeleaitamise teel kõige soodsamalt rõhutatud. Ja et tegelikus elus näolapp üksi isegi õige õnnelikul juhusel kuigi kaugemale ei aita. Et hilbud siin on arvatud vaataja ja veel rohkem võistleja rabamiseks ja mitte tegelikuks tarvitamiseks. Alles kibedad kogemused võib olla, kalli hinnaga makstud, õpetavad vast hiljem, et tõelises elus kuski valmis ei ole aitajat kätt kõige paremal silmapigul kohale jõudva rikka ja suuremeelse nooremehe näol, kes ühekorraga aitab välja kõigist ihulistest ja vaimlistest hädadest ja tõstab omale abikaasaks. Et kahe inimese kooselu ei möödu mitte lõbustusasutuste küllastamises ega au-

todega sõitmisel, vaid et see on tõsine üksteise najal kasvamine, üksteise mõista püüdmine, et sügavaid lahkuminekuid kahe inimese vahel suudab sillutada ainult suur eneseohverdamine ja õnnelik abielu teoks saab ainult siis, kui mõistmine ja eneseohverdamine on mõlemapoolne.

Igatsus õnne järele, mis ürgtundena elab iga inimese hinges, lamedust sarnase sisemiselt võltsi elukujutuse najal pealiskaudseks sentimentaalsuseks. Tütarlaps filmis on ingel-magus okasroosike, kel kinnisilmi tarvitseb aga oodata teda suudlusega elule äratavat printsi. Tegelikus elus näeme aga, et okasroosikesel sagedasti ise endal tuleb teed rajada läbi kriimustavate kibuvitsade, ja printsil on vägagi teretunud niisugune okasroosike, kes oskab mitte ainult keeta, küpsetada ja teda igapidi ümmardada, vaid veel iseendale ülespidamist teenida ja teda aidata. Veel teretunud on tubli kaasavaraga printsessid. Suur kuristik haigutab filmiromantika ja elu vahel.

On otse pahandav vaadata, kuivõrd vähe film omistab tähelepanu ja austust inimesele naises. Peaasi, et nad paari saaks, see suuremeelne mees ja iludusest nõretav naine. Üksõik, mis selle ees käib. Naine peab iga hinna eest, kas või ehk oma kavalusega, oskama äratada armastust. Abielu annab temale muretu elu, abielu kindlustab temale seltskondliku seisukoha, abielu alles annab elumõtte, elueesmärgi naisele. Alles mees tõstab naise piedadistlikult, kust ta kujuna silma paisab. Kohutav, kuidas 99% filmist naise suhtes on kõige saatuslikumate eelarvamiste paelus! Kohutav, kuidas naise keha kurjasti tarvitatakse filmi meeltekõdistavate osade täitmiseks. Ei ole peaaegu ühtki Ameerika või Saksa filmi — neid näeme meil rõhuvast enamuses — kus ei esineks peaaegu alasti tantsivate kehade rida revüüs. Ilma et tarvitseks olla paatunud hingega kõlblusejünger, peame küsima, kas siis revüü, öölokaal üldse meie saatustes ja eludes tõepoolest on nii otsust-

andva tähendusega, nagu niisuguste filmide järele peaks arvama.

Ei, ilma et filmi tähendust kuidagi piirata, peab kainelt vaatleja naine endale aru andma, et praegune film suures enamuses ei ole veel arenenud selleks võimsaks ühiskonna paremaks kasvatamise tööriistaks, mis ta võiks olla, vaid et film liigagi sagedasti kinni on samades nõndanimetatud „ajaviite” roomaanide eelarvamistes, millest välja ei saa Courts-Mahler, Anni Wothe ja sadanded teised „lugemismaterjali” septsused. Kuna niisuguste naise inimisikule alandavate filmide valmistamine sünnib öeldavasti publiku maitse pärast, filmi kapitali tasuvuse pärast, siis ei ole teist abinõu nende vastu võitlemiseks, kui nende eitamine. Suuri lootusi põhjustavaks abinõuks on selgitustöö noorte tütarlaste hulgas, kes praegusel ajajärgul moodustavad kinopubliku suure osa. Kinokeeld oleks otstarbetu, läbiviimatu ja lootusetu. Rohkem aitab arvustusvõime äratamine, silmade avamine ja teadlikkusele aitamine selle kohta, mis pakutakse. Iseseisvusele kasvatamine on raskeim osa kasvatustööst, selle eest aga kõige rohkem tagajärge tootav.

Isenesest on film väga kõlbline. Vastu-pidi igapäevastele kogemustele näeme siin alati kurja kaotavat ja headust võitvat. Siin õpib noor inimene kaunimaid kombeid, viisakust. Täiuslikud näitlejad näitavad viimistletud liigutusi, äratavad igatsuse ilusa ja hea vahel. Ja hoolimata sellest tuleb tunnustada, et praegune keskmine film on naisele kui inimesele ja isikule ilmingimata alandav. Naise suhtes asub niisugune film praegu alles seisukohal, mis ainumõõduandev oli seltskonnas vähemalt viiskümmend aastat tagasi. Mõttele naisele näitab see asjaolu veel kord valusalt, kui visad on juurdumas kord valitsema pääsnud eelarvamised ja missugust järelejätamatut tööd on naisel vaja teha iseenda ja teiste juures, et kord vabana inimesena välja pääseda maksuvusele ning tunnustusele.

HELMİ JANSEN.

Emalikkus — inimsoo suurimaid väärtusi.

Rahilemata leiab igas naisel juurdum emalikkuse tunne oma tõelisema rahulduse oma enese lapse juures — rahulduse, mis on niisugasti hingeline kui kehaline. Ometi teame meie kõik või oleme pidanud seda tähele panema, et mitte iga naine, kuigi tal on laps või isegi mitu, ei ole hingeliselt ja vaimliselt mitte emalik — selle sõna

paremas mõttes. On tõsiasi, et paljud emad ei avalda emalikkust isegi oma lihaste laste vastu, selle vastu aga lugematu hulk naisi, kellel enesel kunagi pole olnud lapsi, on imutanud kõige sügavamalt emalikkust hooajajärgilises hooletandetöös ja emalikus hoolitsemises teiste eest.

Siiski hetkes inimsoo ajalukku, näeme, et hoo-

nes kunstis, mis ju alati peegeldab oma aja vaimu, alates kõige kaugemast minevikust, et kõit rahvad alati naise emaülesannet kõige suurema naise teona on hinnanud, teona, mille kõrvale jääb tahaplaanile kõit muu, mida ühiskond naised on loonud rahvaste tulekuväärtujena. Selle järele peaks arvama, et ema ülesannet iga aeg on hindanud väga kõrgelt, et naised sellele ülesannetele on valmistanud plaanikindlalt. Kuidas oli siis lugu sellega? Peab kahjuks tunnustama, et selles asjas oodati ja usiti liig palju iga naise loomusunnilist emakikkust ja et isegi neil aegadel, kus iga tütarlapse elu sihtis välja aimuifsi abieluajadamasje, ometi ei olnud, ei ühiskond ei tunnud kohustust arendada tütarde emakikkust, äratada neis nii hingelist kui ka tehnilist vastutustunnet ja kasvatada noorele naisjete mõimabada kasvatuse ja hingeteadliki teadmisji.

Ei saa kahjuks kunagi täppest kindlalt seha, kui palju kahju ja õnnekuust on loonud waled häähindõised, mis juandisid peitma häbitava jaladuse katte alla inimese jaanise ja juandimise täigu, mis warkisid juuriks kõit juueelu awaldusejad ja ajetasid noored inimesed, eestkätt tütarlapsed, täitja ettevalmistamatult elu wotamatuste ette, mis jagedasti karmilt ja halastamatult purustasid noore inimhinge. Kuna naised jujemiselt ifta juurel määril olenewad walitsewast kombliwast, on arusaadaw, et noil warem-

tel aegadel teataw hingeline lahteli ja wabadustunde purdus feelas emadele otjelohesuse oma tütarde wastu ja et nad need jaatfid ellu jälle sama ettevalmistamatult.

Oli nagu enesest mõistatav, et aegadel, kus naise jaoks puudus meel mõiste „kutsetöö“, iga ema oma enese majapidamises tütrede tööle pani ja neid nii ette walnistas tulewasteks peremais-tek. Sama enesestmõistetaw oli aga ka, et tütarde tulewased emaülesanded waigibi juuriks. Naise emaülesanded waigiti juuriks, lootuses et aitab naist sisjesündinud ja ema käest päritud emakikkus. Alles peale tütre abiellumist tuli siis wabest ema ja andis tütrele ka jellel alal mõu, tundes, et nüüd teda tütrest enam ei lahuta elu-ajakadused. Seba aga ei mõistatud, et emaks kaswatamine peab algama warem, kui emaksjamine. Ja isegi tänapäew peab tunnustama, et üldiselt pole weel kaugelkki jõutud wastupidisjete arwamisele, kuigi meil on kajutada jootu tehes jeaduslikjed alused, kui meie estemadel. Mis teadfid need meie estemad tõuterwisest, päriwusest, — tehakultuuri mõistet polnud olemas.

Et jeaduslik abieliu omandab mõtte ja siju alles mõlema abieliu poolte wäärtuse järele, mitte aga laulatuse wõi registreerimise wõimingu kaudu, jee on meile kõigile selge, — samuti selge peaks meile olema, et emaülesanded ei jeeisa wast laste ilmaetoomises ja nende rawitsemises. Kuna aga niihästi abieliu wiis kui ka lastekaswa-

Kirjanduslikke uudiseid.

Möödunud aasta lõpul ilmunud raamatute seast wäärib lähemat tähelepanu kahtlemata Aino Kalda „Hundimõrsja“, — kogult väike, kuid kirjanduslikult kaalult meil wiimasel ajal moodi läinud „suurromaane“ võrratult ületav teos.

Mida rohkem keegi meie wiimse aja ülespuhutud suurteoseid on lugema pidanud, seda enam oskab ta lugu pidada Aino Kalda tihedast novellist „Hundimõrsja“. Siin pole vähimatki laiutamist, ridade tegemist, sisutute lehekülgede rohkusega hiilata tahtmist. Aino Kalda novellis on iga lause mõtte väljendajaks, iga sõna tundub vajalisena. See on teos, mille puhul jälle kõnet võib olla ka kirjanduslikust stiilist, kunstipärasest, esteetilisest naudingut pakkuvast väljendusviisist. Iga rida ses novellis loed rõõmuga; silm ei püüa ridadest ükskõikselt üle libiseda,

mõtted ei rända loetu juurest kõrvale, sest iga rida, iga lause on paeluv.

„Hundimõrsja“ teiseks tugevaks voo-ruks on kompositsioon. Vedela ja selgrootu, vormitu massina laialivalguva „suurromani“ ajajärgul on see keskendatud ja kompositsiooniliselt põhjalikult läbi mõeldud teos otse ilmutuseks. Lugeja, kelle maitset alatasa nürimaks kulutab „Looduse“ „imelaste“ ja neid kompositsioonilises lodevuses jäljendavate muude „suurromani“-tegijate kogukate teoste sisuline laialivalgusus, saab „Hundimõrsjat“ andumusega lugedes uue kujutluse sellest, mis tõepoolest olema peaks kirjanduslik toode. Lugeja taipab, et valikute jutustatud üksikute juhtumuste rida weel kaugelkki ei moodusta kirjanduslikku teost, — muidu oleksime ju kõik kirjanduslikud, sest ühest ja teisest tühjast-tähjast jutustada võiksime igaüks. Kirjandus kui kunst aga eeldab teadlikku loomingut, aine kujutamist, sisu kindlaisse raamidesse sulgemist.

omanitu elamisnõuetele, jeda parem. Ingliseid on dieti mõistnud neid nõuendeid, nad on väga tõkkuhoidlikud ehitamisel, ei jata kasutamata piisematki nurgakivist, kuid kõik on puritaanlikult lihtne. Sellepärast on inglased kiiresti oludes oma kodu, oma maja tüübiks nähtuks.

Maja ilu seisab hästi läbimõeldud mõtudes ja proportsioonides, hääs põhiplaanis, õiges pindade, akende ja uste jaotuses ja mahutuses ja ilusas, otstarbetohajases katuses. Ei juuda küllalt toonitada, et just wormis on ilusa maja jaaladus. Sellepärast ei mahaks maja ehitada oma enese mõdi mõne teise inimese koostatud plaani järelle, kui ei ole ise ega see veine kunstnik-orkitekt. Kui just on palju raha, siis võib ilustusi lisada akendele, ustele, kuid olgu siis need ilustused tõesti hääd ja ehtjad.

Väga rõõmsad tegurid maja ildmuljes on aknad ja nende mahutus. See on kunst oma ette. Suuritel majadel jaamutatatakse ju päris hää mulje akende korrapärasel kordumisel, kuid ainult suurtel majadel. Väikistes majades mõjub see korrapärasus igavalt ja on sageli ebaloomulik, sest väikses majas on peaaegu mõimatu jagada tube nii, et aknad moodustaksid ilusa rea väljast vaadates. Veel hullem on see, kui majas ei ole maalikite akend, lihtsast sellepärast, et väljast vaadatuna peaks seal olema akend, sisetamine plaan ei luba aga sinna jeda teha.

Maja ehituse stiil peab olema oma aja stiil,

mitte mõne mõõra ajajärgu oma, mis oma ise loomult ja tujult ei sobi. Igal maakohtal on oma kindel välimus, oma pära, oma rahva iheloom, sellega tuleb arvestada. Mis sobib mägestikus, ei sobi lagendikul jne. Sama turs nähtus on ka see, et maale ehitatakse linnamaja. Wiimane nõuab kindlat, piiratud kamaavat; maa maja aga on oma ette terwik, ümbritsetud põldudest ja aasadest.

Kahju on, et sageli hääbeneatakse materjali. Kui sageli näeme, et puumaja krohvitatakse üle, imiteerides selle juures kivimaja. Võib olla on see vajalik mõnikord, kuid kas on see ilus? Ei jaada aru, kuidas sellega patustatakse ilu nõuete vastu. Paremini igatahes lihtne krohvikord, kui imitatsoon. Kui ei olda rahul loomuliku puu värwiga, ja kui jeda nõuavad olud, siis võiks küll karvitada värwi. Kuid siis juba elawat, jaramat värwi! Kas peavad siis majad olema ilka jeda hall-pruun-rohketat porivärwi, nagu jeda näeme tavaliselt? Just nagu oleks maaler nähtnud ära karvitada kõiki oma värviäänujaid, jegasid neid ilhte potti. Peakime jee juhies eestkuju võtma Rootsi, kus ei kardeta värwi, vaid majad värvitakse tugevalt punajeks hari-likult, millega jaamutatatakse ilus koostöela ümbritsewa rohke loodusega. Meie argipäew on juba ilgei küllalt hall ja rühm. Kas ei peitu eht selles just üks elutiidimuse põhjustest? Meile oleks hädasti maja rohken värwi ja elurõõmu.

Mõnedki kamaavad juba jündides jurma-märki ainult meie ühiskondliku jaamatuise ja külluse tõttu: pole tahatud jüveneda laste elu-majaduseesse reaalsete mõimaluste piirideski. —

Enne puujärgi äri kaupleb hoogfakt. Valmistab kirste muste ja walgeid. Valmistab juuri. Valmistab masiniliselt väikese, kuhu ometi wabalat mahub ilhes mainutese laibaga ka piinatud emajüda ning — rahwa tulewik.

Walged luiged.

Sinna külje all, kamaus puiesitikus on nelja-kandiline tiik porise põhjaga, mustendawa weega.

Tolles tiigis elutseb kaks linnawalget luibe. Nad jüuavad weepinnal waltikelt nagu unenäos. Sullendawad jogaesje weite walged, kumwad kaebad, mis healt friski tulewad wälja puhtadena. Kas pole jee tõendujeks, et ka jopaaugus võib jääda puhas puhtaks?

Jinimesed, kellel leidub maha aega waatlemad luibe, seistes kauga tiigi ääres ja meelitades linde jööbaga kuldale ligemale, et oleks parem mäha.

Waateleja peas tekib kirjimus: milline on luibe meeleolu?

Kuidas ometi wõiwad need tõredad linnud olla nii juurjugailest-rahultitud jee olutõrras! Kuidas nad ei nähtsi, teades ligemetwat oma jumaliku julgrüüd jarmases loigus!

Ei, ei! Nad teeklemad waid rahu waltikelt, kuna jees kõik keeb.

Küll jaamad nad tõrd weel rebellideks. Hafkamaad wastu sellele, jee neid paigutatud stia.

Waf mõõdnub kumwad. Mõõdnub juuri. Ja tuleb jüingi jügis.

Kewadel peegeldumwad tiigis esimesed õrthaljad lehesed, meelespead ja tulililled. Beegeldub jüriwõlku walgete hõljumate pilwefestega. Kewad on ilurikas. Ta võib oja ilust pillata ka tiigipõhja. Nii paistab luibebele ilu ilumalt ja ilu tiigipõhjast: pettepill, mis ei häwi jumel ja ilgei kuld-puna-kollasel marasügil.

Tõde ilmneb alles siis, kui tuul on rootinud puudest wiimse lehe; kui paljad, lagedad õhjad peegeldumwad wees nagu suur wihjalkimp tageda nõiamoori kies.

Meie hiltjügis on rida halle päewi, mil päi-

Miks ei võiks meilgi tarvitada majade värvin-
gus tugevaid siniseid, kollaseid, rohelist toone?
Tellistivi majad jätkamine nagu nad on, troh-
winata ja lüpsamata. Nimelt katuseid on
meil senini värvilised, ja sedagi ainult mõni-
kord. Kuid just katust ei tohiks olla liiga tärevär-
viline. Katuse ülesanne on kaitsta ja varjata
maja, nagu milts inimest. Ja nagu milts ei
tohi olla nii filmacortan, et inimest ta kõrvale ei
panegi tähele, samuti ei tohiks katust olla pääsi,
mille kõrvale maja ise jääb hoopis varju. Kas
läng või lame katust — see on ise küsimus. Uuem
ehituskunst, eriti hiiglatõrgete ehituse juures,
tunnistab ainult lamedat katust. Suurtes lin-
nades on ju lamedal katusel omad vooresed,
kuid need vooresed võivad osutuda pahedeks
teistes oludes. Meie kliimas saab vaevast juttu
olla lamedatest katustest, eriti veel maal. Siin
on ikka kohasem järsum või lamedam läng-
katust, isegi juur, madalale ulatav.

Maja sisepoolt on õhkt, mis määrab suuremat
tähelepänu, kui talle on senini osaks saanud. Soo-
vitavast oleks ektetud eesruum isteplatšidega,
kuid ikka oma ette, mitte järeleaimatud mõnele
ehitusstiilile. Ja maja taga — lahtine rõdu, kus
suvel võiks püüa ja kus lapsed saaksid vishmaga
mängida.

Maja, eriti maal, peaks ikka moodustama
terviku teada ümbritseva maastikuga. Lauja
rumalus oleks rajada maja ümber kõik puud ja

põõsad, et oleks rohken ruumi. Hoopis selle
vastu, kui maja ümbrus on lahe, siis tuleks
sinna just istutada puud ja põõsaid. Kui ruum
vähegi lubab, peaks maja ees olema väike
aiake, kui jään ka muud ei oleks kui ainult muru.
Ued ja värav lihtsad, puust, mitte rauast. Maja
seinu mõõda võivad kasvada väänkasvud,
(muidugi kui sein ei kannata selle all). Kui see
on võimatu võia läbi, siis illekastid akende
all ei tohiks küll olla läbiviimatud. See taimes-
tiku ehe, kui ta on mahutatud häsri, võib ime-
tumatti maja ilustada suurel määral.

Rõdu ilujainaid ehteid on aed maja taga,
veel siis, kui ta on häsri plaanitud. Ka sin
valitsegu äärmine lihtsus. Ei ole põhjust var-
jata või eraldada juurvilja aeda. Korrapärase
kappja või kartulipõllus või hernepeenras peitub
nii palju ilu, et seda hord filmates küsid, miks
pole seda tähelepannud varemini. Ueda sea-
tagu sisse rohkesri istetõimalusi, et aed võiks
olla inimesele puhkapaigaks. Valged istmed või
loomulik puu ühenduses roheline värviga, pa-
tub ilusat pilti. Ka laudu peaks moodama aeda,
et ilusa ilmaga oleks võimalik püügi väljas.

Palju tähtsamad ilustused maja väliskül-
jes ja ümbruses on ilustused maja sisetuses ja
ka sisepoolse. Majad pole ju vaalenitšeks, vaid
elanitšeks. Rahjuts on asi jageli ümberpöördukt,
sest muidu ei tarvitataks nii palju asju, mis on
ainult vaalenitšeks. Maal, näitaks, ei taheta

kehtepale on peidetud seitsme loori taha ning udu
on tihhe nagu jõhvijõel.

Sarnaselt päemil lõpeb luitedegi kannatus.
Kad tõusevad vees püsti. Vinnavad laiali
võimjad ilmavad, sirutavad taeva poole nõtked,
kumerad kaesad ja kaevavad saatusse üle:

„Miks pole meil puhast meelt?

Miks pole selget õhtu ja päikset?

Miks on meid loodud ilusadena, suursugustena
ja asetatud elama porri? . . !“

Ragu valge luik on ilutunne inimhinges.
Ta püüab rahul ja vaikib kaua, kuigi näeb enese
ümber vaid rapast elutigi pinda.

Ilutunne hoidab end peetepiltidega ja varju-
kujudega pilka aega. Õhtis, kocab, kahtleb. Peta-
tub. Õhtis jälle — valguist ilu.

Ent momeendil, mil paistab igast ilmakaarest
talle vastu katnata, varjamata, ilge imetus,
vaimu ilma lõpulil pankrott, tõuseb ilutunne hin-
ges püstitajalule, sirutab pinnavalt taeva poole —
nagu valge luik porises tiigis — ja küsib iganvi-
tu valitsejalt:

„Miks lõid ja mu?!“

Miks laised ja näha muul aastate jändi ja sur-

ma horduvast ja horduvast ilma, et täidaks oma
lubadust valguise sühkes.

Saagu valguis! (Sa mõtlesid vist ka valguist
inimhinges?) Laujüst ja siis, kui oli olemas veel
ainult kaos, kujutu ürgmajs, aga ometi on prae-
gugi pime ja udune meie ajula — maailm. . .

Õlle ometi, milline aasta võidab sinult õn-
neloosiga kõik avatnõtked hüved, et võiks neid
tuua maakerale ja jagada inimolemustele kroo-
niks, ehteks!

On tolle aasta number 1930 või mõni järg-
nen? Võib olla peab ta sabas olema kaks nulli,
või koguni mitu veel?

Uvvalda, mikal lõpemas sõjad, taudid, waen,
visha, kadedus?

Või ei lõpe kunagi?

Kui nii, siis kustuta mu nimi õllsate tumnete
kirjast.

Sämvita mu, hämvita kõik õllsad tunded, surma
valged luiged porises tiigis, et poleks liig õlla-
vat kontrasti musta ja valge vahel, puhya ja
ebalpuhya vahel! Et ei mõistaks enam keegi unis-
tada ilust!

Käo Orvik.

talupojalikku elamus, vaid jäljendatavate linnaelanuid, olles arvamisel, et linn on ikka midagi hoopis tõrgemat ja paremat. Kuid ei aimatagi, kui suur on jageli kaotus ilu juhtes harnasel forral.

Kodude kaunistuses on meil nii palju parastatud, et see sõnagi „kodu kaunistamine“ on omandanud teatud läige maitsje. See asjaolu,

et kauplustest võrdlemisi odavalt saab muret-jeda kõiksugu rämpsu „kaunistusue“ nime all, on põhjusiks, mis meie maitsje ja kauni kodu on rikkunud põhjalikult. Peatultsime nüüd pikemaalt ühikute tubade ja fiskeadete juures, tutvunedes uure wooludega ja põhimõtetega.

(Järgneb.)

H. Treilmann.

Eesti naisüliõpilane inglise kodus.

Kõpikus uksele: „Tere hommikut!“ „Te-ere hommikut.“ Saigutan ja avan filmad. Pime ja tõusma peab, sest eine on kell pool kaheksa hommikul, Piilud kardinad vahelt vaatama, milline ilm on väljas. No muridugi! Withm, withm, withm! Terwe maja on nagu jääkelber, sest tuled kaminates kustuvad ju eila õhtu ja uusi pole veel süüdatud. Külmaast kangeete sõrmedega riidetud. Tuul puhub aknast, nii et isegi kardinad liiguvad vähe. Gattad tundma praetud bacon'i lõhna ja see ergutab vähe, kuna tekib kujutus tules, mis all söögitoas. Kiirustad ja ruutad alla. Ei võdi just veldu, et siingi oleks joem, kuid tule nägemine ainult mõjub juba. Ja alustad oma inglise „breakfast'i“: puder, bacon ja mune, toast ja marmalade (apelsini mөөs) ja lõpetad — tee'ga.

Kella poole üheksaks lapsed lähuvad kooli, majahärra astub tööle ja võid alustada oma igapäevast rutini — avada majatööd. Tolmutad ja koristad paar tuba, puhastad hõbedad, kriigid vähe pesu ja võid olla lähed ka linna õstufitegema. See viimane on iseenesest päris lõbu: valid mida tahad, makšad oma arve — ja anrad oma aadressi. Mõšad tulevad koju iseenesest, ilma mingi jootrahatagi. Ja kõepoolest: milleks on siis igal äril, värtispuodnikul kui lihunikulgi omad autod, ehk mõnikord hobused? Milleks hakata end koormama paktidega, kui selleks on valmis autod ja mehed, kelledele see on igapäevane teib? Mõiks arvata, et see on ainult juuremate paktidega. Oh ei! Õstad nael jahu ja liisid, kas saad kätte veel enne lõunat, sest on vaja lõunaks. „Ja muridugi, mis tellaks soowite?“ — See „õstude tegemine“ on siis vahel kenaks hommikuseks jalutusäiguks. Kui aga on halb ilm, siis lihtsalt helistad ja samuti turakse koju.

Ja enne kui saad keerata ümber, on juba käes lunch. Tunned prae lõhna, oled päris näljane oma jalutusäigust ja pole seega midagi selle vastu kui istutavate lauda. Laua ühespool otjas istub majahärra ja truulid väidab omi ko-

hustusi: lõtkab ja jerveerib prae. Paremal käel on tal mingi väike pörgumasin ja valjatakse üks-kaks-kolm korda tõmmab oma suure terava praetoa käärt läbi. Mõtlešin endamisi, et seda oleks mõinud ju keeni ja juba kõõgis teha — aga mine tea, ei julge kõõjatagi, kuna seegi toiming on ehk mingid püha inglise kombeid, traditsioone, milleid leiad lugematu hull igal sammul. Nuga teritatud, algab „carving“ — ettevaatlikult ja hoolikalt, sest iga „kild“ praadi peab olema nii õhukene, et saad vaadata läbi. Milline häbi kui jedagi ei saa! No-ja! Jälgid siis seda püha talitust murisema kõhuga. Kui sul siis harnane „kild“ valdrikul, küüb majahärra, kas soovid ehk teist. „Teist? Kus jeda — ilma pääl ei saaks enam taha teist. Tõesti „ei“ — suur tänu.“ Naerad ja mõtled mingi tubli eesti karbonadile. Kuid viijatas peab olema ja pidaana kinni kombeist ja häält koonist. Sõpurs sõutavate pudding'ini. Meid on viist sama palju sorte kui on inglise kombeid. Kuuled mingi wõõra, keerulise nime, näed, et laste filmad harravad, nende lemmik-putting — ju ta siis ikka peab olema hää. Kriitiliselt uurid lusikataie tumedat, kaski masti ju ees taldrikul — ja ristkerid. „Suurepärane, tõesti hää — kas mõiksin ehk hiljem saada retsepti?“ Jse aga mõtled, kas poleks mitte juba aeg pöörata tagasi kodumaale. Palju mõiks kirjutada inglise koidust, nende valmistamisviisist ja jerveerimisest, kuid aitab viist koidust estalgu.

Kes ei oleks midagi kuulnud inglise uduist. Jgaüks viist. Minagi teadšin juba enne siia jõudmist, et Inglismaal on „udu“. Kui võrdelda aga mu kujutlust tõelise reaalsusega, — siis paneb naerma lihtsalt. On ju meilgi Gestis vahel udu. Jah „udu“ küll, aga mitte „fogg“. Sõna „udu“ täpne kõlge on „mist“, kuna „fogg“ on hoopis midagi muud. See on suits. Inglismaa linnades on nii palju mabrikuid, et suitkust, foggist kunagi ei saa lahti päriselt. Vahel, mõit õigemini päris tihti leiad ka n. n. kelmist foggi.

Du halb, wäga halb siis, kuid see kõik pole midagi ihe päris tubli foggis wasari.

Kõlm nädalat tagasi meil oli „a very bad“ fogg. Wajad on siiski juttu täis. Hingad jägedamini, kuna on nagu purdus wärskelt õhust. Alaklaasid on pruunikad-hallid. Udu on nii tihed, et walgusti ei pääse taht läbi ja jeehõttu majades on päew otja auli.

Nii imelik on waadata wälja aknast ja näha mitte midagi, et kaawatseja kasutada oma teatri piletit, et minna wälja ning waadata kuidas rahwas on ja liigub. Kodum anti mul kaasa mingid fogg-kompwette, taskulamp ja wäike kätewäti. Sain aru: kompweste pidi inema fogu aeg olla wäljas, et udu ei mõjaks kurgule. Tegin nagu käsitud ja kirjuti, sest ei usu, et kellelgi maitseks glütsjeriini ja juustu segu. Kuid — teised teewad, haigeks ei taha ka jääda ja muudkui alistu. Teieks taskulamp! Paneb selle põlema, hoiab oma ees ja kõnnib nii. Kuid ega sest juurt tulu ka ei ole, sest kui keegi juba jooksib selle otja, siis wast näed ka taskulampi. Tuju hääl, naera — sest kõik see tundub nagu mingi unenägu, komöödia. Wälja wõib minna midagi ainult siis kui tee täiesti selge. Jõudsin lõpuks trammipeatokohale, nägin tumedaid foguist oma ümber, päris lähedal, leidsin ka postitülba ja nägin et olen õigel peatuskohal. Tuli oodata paar minutit. Nagu muinasjutus: kuled inimesi rääkivat — ja ei näe neid, kuled autoist tundutawat, jõudsid, wankirattad müürijawad tumedalt — ja ei näe mitte midagi. Ühki nagu mingi wain jettab ju ees juur walgustatud fogu — tramm. Ja üdelt, õnelt kõlab trammiwõluridori hääl wõus, hüüab trammiwõluri, sest näha pole ju midagi. Lõpuks jõuan ka teatri, oma lõppsihile. Reie-kehonummis waatan peeglisse — ja kohkudes mõistan wõlle wäikeste kätewäti tähendust, mis mul anti kaasa. Silmade ümber mustad rõngad, iga sügavam näojoon on täidet kahyraga, rääkimata ninast. Ega muud — hakka pejema! Min päris hädas, aga leppisin oma saatusega kui nägin et teine rahwas külmrahulikult tegi jeda-sama mis minagi.

Mis liig, see liig, ütlesin jeda nii mitmelegi kelledega kohjasin teisel päewal, kuid siis wastati mulle: „Egas alati nii ei ole, see on ainult mõnibord!“ Mull aga oli willand üegi sellest „mõneft korraft.“

Jõulud Inglismaal! Minu arvates need wõlegi jõulud kui pole ehtsat maa tangiwõrsti joolaseid jearibihi sinna juurde, jüldid, jaitad ja — wärsket, waigulõhnalist tuuske. Aga näe — pidajin omad jõulud kõige sellest ja olid kah mingid jõulud.

Juba paar nädalat enne jõulu tehti walmis jõulu keefi, puddingud, mincemeat — ja palju muudki koite, milledest mul ütst ei maitsemud. Et aga küllalt pajatud roogadest, siis jätan selle. Nädal aega enne pühi hakkasin saama jõulu-kaarte ja — pakiteisi. Wahel ei mäletanudki dieti jarahta isikut. Wäga wõõrana tundus mulle fogu see asi aga — komme! Sain terve wirna kingitust postiga ja nagu juba tähendasin, tihiti inimestelt, keda ei mäletanud tundagi. Ega muud — ütlesin aitäh ja wõtsin wastu. Loomulik et pidin siis müüd wastama kõigile neile saadetistele. Jõulurõhku — õhtu nagu iga teinegi: ei tuuske, ei tinte, ei kirikut. Esiemele püha hommikul aga siis said omi tinte kas siis „stocking'ites“ wõi muidu. Wärawastõuna keeks toodi siis ka wälja minewaaastane kuusik. Harutamine lahki ka nõõrid, paberid, millesse oli pakitud, jeadstme ka kunstilikud, traadist õhjad firgeteks ja jeadstme lauale. Wäga ilus! Aga mõnel perekonnal oli jüiski ka mõni „päris kuusik“, wõetud siisse, juurtega ja ilusa joolase hinnaga. Jüimejefõrguse kuuse eest maksti keefimüüjelt 1 nael, j. o. 18 krooni umbes. Teatrites ei ole midagi muud kawas kui „pantomime'e.“ Et osta päris jeeletada mis see dieti on. Jgatalhes on ka lastewõendus, luigi leiametäiskaswanuidki jeeal. Neid „pantomime'e“ ei mängita mitte ainult pühade aegu, waid hiljeungi; mõni prowintsimu üegi lithawõtteni wälja. Etendus üje koosneb wäga palju balletist, wäga uhketeft, mitnemäärwulistest ja lastele meeldivateft doktorafimõidest. Piletid ostetakse juba nädalaid enne pühi. Kuna meil rohkeim täiskaswanurke pidud, wõi pühadekutsesed wões, näed ei Inglismaal wäga kätstjat otja mängiwad lastewõed, milliseid peetakse pea igas perekonnas. (Räägin peamiselt inglise keelkõhst alati). Beale selle, et kirjandajad hilinewad mitu tundi iga fõrd kui kannawad wälja kirje, ei ole wist midagi rabaawat undist wõi jeeawalistu jõulu ümber.

K. A.

Iseseisvuse kasvatamisest.

Meie lapsed on väga iseseisvad, — see on praeguse aja üks iseloomulik joon. Meie kasvatajad nad iseseisvaks; nad ise tahavad olla iseseisvad. Juba lasteaedades valitseb teatav omavalitsuse hord. Kõige väiksemad toimivad juure ojamusega praktilisi tegemisi, täidavad asjalikult väikeid tarvikke ja mitte tarvikke ülesandeid. Nad ei armasta jügugi, kui neid liig palju aidatakse. Neljaastases juba peevad ennast ise põhjalikult, riietuvad iseseisvalt. Ühtelt lütkivad nad tagasi neile pakitud abi: „Ma jaan jellega ise toime!“ ütleb niijugune tüdrukule olemus iseteadvalt ja ikka uuesti peame meie imetlema, et niijugune väike, abitu olemus sõrdlemisi lühikeste ajaga kohaneb meie keerulisele elule, ning jelles kodujeks jääb. Tõstis lugupidamist ja austust vääriv see äärcu töö, mida saamata lapsed aja esimestel eluaastatel! Kui lühikeste ajaga õpib ta ära kõnelemise; märkamatuks omandab ta juure sõna ja mõistete tagavara; täieliku võõrutuna kohaneb ta imerutut juure, teda ümbritseva abivalmi täiskasvanute ringiga, kes temale, alguses tähtsa loomulikule olemusele, peatib küll vist paistma päris veidrast oma imelikkude harjumuste ja juure mõimuga. Niijugune on algus. Meie rõõmustame selle kasvamisega üle — sageli vaatleme seda rõõmu ja hirmuga ühtlasi, sest kui lapse vastuvõtlikkus on tõesti ainult imelustõrjatu, siis ei või enam öelda, et kõik see, mida laps nii imeergelt ja enesestmõistetavalt omaks võtab, alati oleks imekõrvaldne ja rõõmusest. Noorus ise, täis õnnelikkude kasvamisjõudu ja edu, ei taha aga jügugi, et nende arenemisajajärku koheldaks ainult kui ettevalmistust „täiskasvanuks“ saamiseks; neile on see ajajärk enese ette, just selle ajajärgu tingimustega ja tahmisega ennat just jelles ajajärgus maksma panna.

Noorus ei taha jügugi olla diels vanemate elupuul. Lapsed tahavad olla iseseisvad taimed; noorte taimedena oma ette maaalal kasvavad nad narte olemustena, nende juured tungivad sügavasse maa sisse ja nende noored õjad kasvavad juure jõuga ja tarvitavad avarust, nii palju kui seda aga jatkub. Kuid pole veel olemas jarmast puuvõlli, kus noorus üksi, ilma täiskasvanute ligidusega, üles kasvada võiks ja seda ei jaagi enesele ette kujutada. Suured ja väikesed seisavad läbiõige inimeste metsas. Noored puud kasvavad vanade kaitsevas varjus, tõukavad neid, ei taha, et vanad varjaks nende eest päikese. Selles metsas on alaline mõistus õhuruumi, iseseisvuse, oma koha eest elus.

Meie tänapäeva tööga üleshoormatud ja vä-

juud täiskasvanud, eriti tööl täia ema tunnevad päris häädmeelt laste iseseisvusest. Oma ei ja praegusel ajal olla alati lastega, valvata neid. Sageli on laste iseseisvus just väliste elutingimuste tagajärg, neist tingitud vajadus; ei või kinnitada, et see ikka oleks soovitatav. Mis siis, kui hord ebaõnnestub mõni liig varajane iseseisvuse võte, kui liig varajased iseseisvuse kogemused on õnnetud? Kas siis tulevad etteheited? Kas pole olnud küllalt valvel, kas pole olnud küllalt nõu, — pole küllalt wali olnud ja karistanud õigel ajal? Oleks midagi jarmast olnud võimalik endisel ajal, kus valitjes palju valjum kasvatusviis?

Kas esimest küsimust võivad olla õigustatud. Alimaimis olek ja heatahtline nõu võivad sageli aidata noorust, valjus ja karistus võib mõndagi t a k i s t a d a, kuid ei kunagi a i d a t a. Karistus, mitte ainult õhuruutus, vaid igajugune karistus on nõrga kasvataja kasvatusabinõu, täiskasvanu enesekaitse, kes ei suuda rahulikult viisil valmis saada oma väike vastajega. Karistamine on kõige kergem ja ühtlasi kõige lihtsam kasvatusabinõu. Karistus tuleb ära kanda, mis jääb vastu teha niijugune väike ja nõrk olemus, nagu seda on laps? Ta annab siin järele, nagu tark kunagi, kes sunnitud on tunnistama teiste võimu ja ta hoidub õige karistusväärse teo kordamisest, kuid mitte veendumisel et see tõesti oli halb, vaid palju rõhmem karistuse kordamise hirmul. Karistus sunnib väga harva mõjuda weenvalt lapsele. Karistus teeb aga lapse a r a k s, selle sõna halvemas mõttes ja äratas temas täiskasvanute ü l e w õ i m u tunnustamise, mitte aga nende väimlike ülesõhku äratundmise; ta ei järele häd vahetorda vanema ja lapse vahel, ta mõjub koguni hävitavalt armastusele.

Peab ju tunnistama, et ei ole mitte kerge leida sõnu ja tooni, mis lapsele mõjuks tõesti weenvalt; tõsine kasvataja leiab selle aga ikka. Ta ei karista ja laps ei märkagi, et ta on kasvataja; kuid ta usub teda ja allub temale. Ta paneb lapse uskuma, et selle teguviis oli vale; sellega ei fordu ta enam see tegemus — karistus on õjutanud ülesõhujeks. Kasvataja hävitab lapse hinges karistusväärse teo kordamisvõimaluse. Kasvataja võtab ta last tõstest ja väimväärtuslike inimesena; see mõjub lapsele kohusavalt. Õige kasvataja ei kohku ja ei vihasta, kuid vale, arvu, teguviis pole tema sühtes tarvik. Temale ei tarvitse malletada unustatud raamatu ja ta raskemate sühtegude pärast, sest temaga võib õjefoheselt kõneleda, ta ei kurjusta

ja ei karista. Minutejeks eeldujeks, et temaga läbijaada, on a u s j a m e e l t e teguviis, millel ju peafski põhjenema inimeste omawaheline hea läbijaamine, olgu nad wanad või noored. See aujameelsuse „fairnessi“ põhjmotte teeb just inglise kaswatuise ühtjaks ja ühtlaseks. Ühtjusus omawõrda teeb ta eluajaatawaks ja rõõmjaks. Seda põhjmotet jeal tulewatse rahwa mängu- ja spordi harjumusest, mis põhjenewad aujal mängul „fair play“.

Meie kõneleme aga kõlblujest, eetikast — jeal kus muudu nii kinnine ja dieki raste pärcane inglaine kõneleb mängust.

Kui kerge ja uskuna panew, kui jundiw on mängureeglisk kinnipidamine! Mängureegel on olla „aus“, lorralik ja kõbliline Sga ühisele, ka täiskaswanute oma lastega, õpetaja oma õpilastega peab alluma jellele reeglile; mängijad

tunnustawad üksteist enesejt mõistetawalt ühedi-gustistena ja ühewäärtuslistena jelle reegli jälgimisel. Inglise laps ajub, niipea kui ta satub inimeste ühiskonda, olgu see kodus või koolis, või spordiplatsil, otsekohe teadwusel, et ta on jeal tunnustatud üldise liige, ja teadmine, et teda hinnatakse tunnustatud kaasmängijana, kaswatab tema kindlaks ja ijeteadwaks jelle sõna parimas mõttes. Kes on eneses kindel ja ijeteadew, see ei tarwitse igal pool üle aja liitua, see ei jattu kergesti hädaohtu ije ennaft kaotada. See on ijeseiswuse õige wäärtus, ka ijeseiswusele kaswamatamise õige wäärtus. Ilma ijemise kindlujeta pole ka wäline ijeseiswus midagi wäärt; kuid — mõlemad lästikäs, põhjenedes auja mängu põhjmotet, on igatahes wäärtuslitumad kui jelle kaswatuise wili, mis ainult ragaft hoiab, karistab ja wäljelt katistab.

KROONIKA

Raisliidu märgufiri Tallinna kooliwalitjusele.

Kirjutajad jellest Haridusmin., Termishoiu nõuogule, Termishoiu walitjusele.

Konstateerime heameelega, et meie tütarlaste lest-, tute- ja täienduskoolides õpetatakse junduslitu aine- na termishoidu. Tütarlaste, kui tulewaste emade, seis- juolhalt on termishoiu õpetamine eriti tähtis. Nad peawad olema ije terweid ja tugewad. Kuid naife mu- rekä ei ole hoolitjeda ainult enese, waid kõigi perekonna liigete terwise eest. Ta peab teadma, kuidas ära hoida haigusi ja kui nad siiski perekonda küllastawad, kuidas rawitjeda neid. Tütarlaps, kui tulewane ema, peab hästi tuttaw olema rinnalapse termishoiuga, oleneb ju wäitese lapse edaspidine arenemine juurel määral tema esimese eluaasta termijest.

Mainitud põhjustel anname tütarlaste koolide termishoiu kawas eriliselt juure tähtjuse neile osadele, mis käsitlewad rinnalaste ja kooliealiste laste termishoidu, nakkus- ja suguhaigusi, esimeft abi jne. Õpetus peaks olema teoreetiline ja praktiline. Rõhutades ni- metatud kawa osade tähtjust, võib termishoiu õpetaja iifku suhtes olla ainult üks arwamine: ta peab olema arst.

Et tütarlappi tuleb põhjalikult tutwustada tütar- laste termishoiuga ja suguhaigustega, siis saab jelle ülesandega kõige otstarbekohajamalt hakkama meie kindlal weendumusel ainult n a i n e = a r s t.

Nii mõiks meie tütarlaste koolide termishoiu õpe- tajails olla ainult arstikutjega n a i s e d = a r s t i d.

Meie teame aga, et nii mõnesti wabarigi tütar-

laste lestkoolis õpetawad termishoidu meesõpetajad ja ijegi mitte=arstid, nagu Tallinna tüt. kom- mertsgümnaasiumis. Sarnast nähtust loeme meie täiesti lubamatuks.

Teie kõift tähelepanu neile asjaoludele juhtides palume teid astuda samme, et lähemal ajal tütarlaste koolide termishoiu tunnid jaakfid üle antud arsti- tutjega naisõpetajaille ja et Tall. tüt. komertsgüm- naasiumi termishoiu õpetaja mitte=arst loobuks ter- wishoiu õpetamijest ja need tunnid üle lähefid arsti- tutjega naisõpetajale.

Sama nõue on matjew ka kooliarstide kohta. Pole mõeldam, et tütarlaste lestkooli arst=mees mõiks olla tütarlastele kõige õrnemas arenemijes, nagu jeda on lestkooli õpilased, ujalduisijitüks termishoiu küsimustes.

Sellepärast juhime Teie tähelepanu ka jellele asja- olule ja palume Teid kaasa aidata, et tütarlaste lest- koolides kooliarsti kohuseid täidaks n a i s e d = a r s t i d.

Allkirjad.

Raisliidu märgufiri Haridus- ja Sotsiaal- ministriks.

Witumajel ajal rõhutatakse iifka rohkem ja rohkem kaswatuise ühiskondlikku ja kultuurifilosoofilist täht- just. Just tänawu, mil toffu astub Diege'is 4. rah- wuswaheline kodukaswatuise kongress, pühendatakse logu maailmas juurt tähelepanu kaswatusküsimus- tele. Meilgi tuleb ringi waadata ja päris kõiffelt küsida, kas kodumaal kõit tehtud kaswatuise paremale järjelle tõstmijeks?

Oleme algaja rahwas, rahwaharidus sejab meil weel madalal. Meie teame ja tunneme kõit, et eriti

meil kasvatusest väga lantab. Naised, kelle õlgadel laub peamiselt laste kasvatamine, on oma ülemaalistel kongressidel ilka arutanud kasvatustüümuji ja vastu võtnud rea tähtsaid resolutsioone. Nii tunnus-tasid naised oma viimajel kongressil ühemeelselt, et kõik tütarlapsed peavad õpetust jaama kasvatustüümuistes ja peeti tarvilikuks, et ka poeglapjelegi võimaldataks omandada teadmisi perekondlikus kasvatuses. Kuid naiste heijukohad pole senini vastutaja leidnud juhtivais ringkonnis. Kõik läheb wana raba, kasvatusteadust õpetatavje ainult tütarlaste kehtkoolide majapidamisharus ja mõnes naistüümuiskoolis. Kõnelemata poeglaste koolidest, puudub kasvatusteadus õpeainena täielikult naisgümnaasiumide teistes harudes, tütarlaste täienduskoollides jne.

Uma deklaratsioonis tähendas praegune wabariigi walitus, et ka hariduspoliitikas erilist rõhku tahab panna kasvatusele koolides. Praegu on wäljatõttamisel uued õppekavad keht- ja täienduskoollidele. Praegu ongi käes aeg, mil wabariigi walituse deklaratsioonil lubadus peaks lunastama.

Särva minister! Teie tähelepamu juhime neile asjaoludele ja palume teid arvestada kogu Eesti organisatsioonide naiste heijukohaga. Me palume teid just nüüd, kus uued õppekavad walmimas, ja arwatawasti tunnitarwagi muutmist leiab, teha korraldus, et kasvatusteadust (kasvatusteaduse üldõpetus ühenduses lapse psühholoogiaga ja kodukasvatusega) ühendusliku õppeainena õpetama õatatawje kõigis tütarlaste keht-, täiendus- ja tüümuiskoolides, ning ka poeglaste keht- ja täienduskoollides. Me ei pea oma ülesandeks siinkohal ära näidata, kuidas tegelikult võimalik oleks tunnikawa nii seada, et kasvatusteadusele tunnid wabaneksid. Kasvatusest oleneb väga suurel määral meie laste ja perekonna, ühiskonna ja rahwa hea käekäik. Kus need asjad kaalul, ei tohiks olla wõitmata takistusi kasvatusteaduse wõtmisel meie kooli õppeaineks. (Allkirjad.)

Rahwuswahelise Naisliidu juhataja ureaasta termitus rahwuswahelise koostöö sõpradele.

Suur lootusjäre on hõõgumas kõigi mõtlejate meeste ja naiste südameis üle kogu maailma, sest on ju mööbunud aasta jooksul pea kõik maailma rahwad alla kirjutanud lepingule, milles nad lahti ütlewad sõ ja ft kui rahwuswaheliseft poliitika abinõust. Suur on ka nende rahwaste arw, kes kohustufid lahthelide ja tülide puhul teiste rahwastega pöörduma Saagi wahelohu poole ja alistuma selle õjustele. Peale selle peetakse selle aasta jaanuuri kuus rahwuswaheliseft desarmeerimise konwertsij, millele arwatawasti weel järgnewad teised samastijulised konwertsijd ning millised loobetawasti tõendawad, et kõik kultuurrahwad mitte ainult ei taha enam sõda, waid et nad ka kohustawad loobuma abinõudest sõja pidamiseks ja enesekaitseks, millised praegu nii rängasti loormawad kõik maid ning on alati seks wastastitu umbusalduse all-

teks. Sga maa awalikuft arwamijest oleneb selle lootuse teostumine — awalikuft arwamijest, mis õhutawalt mõjutab walitust ja parlamente, et need aitafid kaasa suure murrangu teostamisele, mille tagajärjel sõjarelvad mundetakse rahuliku ülesehitawa töö relwadeks.

Palju, waga palju wõiwad siin kaasa aidata naised jeks, et see rahusõbraline awalik arwamine tugewaks kaswab ja kindlakujuliseft awalub. Minu uueaasta joow minu armsatele sõpradele ja kaastõllistele seijab selles, et meie jattuks jõudu ja tarlust kajutada õieti neid jumalaparajaid ja juuri wõimalust jeks, et meie wõiks teenida oma aega ja oma kaasaegseid määral, millest naiste põlweid, kes elafid ja wõitlefid enne meid, waewalt julgesid unistada. Oigu õnnistatud see meie plüüdmine!

Thibel Aberdeen and Temair.

Annie Furuhjelm 70-ne aastane.

Annie Furuhjelm, üks põhjamaade tuntumaid naisliikumise juhte, sai mööbunud detsembril 70-ne aastajeks. Juba noores eas tundis ta huwi kõigi naisliikumiseft puutuwate küsimuste vastu ja hakkas tegelikult oja wõtma wõitlusest naiste häälõiguse eest. Annie Furuhjelm, kes omal ajal wälja andis naiste ajakirja „Mutid“ ja nüüd on ajakirja „Astra“ toimetajaks, oli üks esimestest parlamendi naisliigetest Soomes ja kaitstes terwe pika rea aastate jooksul jõuvalt Soome naiste huwifid. Mitte ainult rooffi rahwa eratond, kuhu kuulub preili Furuhjelm, waid kõik Soome naised kahjatsefid, et preili Furuhjelm wiimastel walimistel enam ei lubanud oma kandidatuuri üles seada.

Uued naislinnapead ja linnanõunikud Inglismaal.

Mööbunud nowembri kuul peeti Inglismaal linnapeade ja linnanõunikude walimisi, kusjuures kandideerifid üle kolmesaja naise. Waliti umbes sada naist linnanõunikudeks ja kaisteist linna walifid omale linnapeaks naised. Nende hulgast waliti waga mitmed tagasi juba teist ja ifegi kolmandat korda. See on Inglismaal päris haruldane ja tõendab kõige selgemini, et naistel on nähtawasti palju andi ja osanust linnaasjade juhtimisel.

Wiinis uus meesõiguslaste feltis asutatud.

Nähtawasti on eriti Wiini mehed waga hädas naiste käes. Kuigi pole kuulda olnud kunagi ega ku- jagil, et Wiini naised oleks eriliselt ägedad ja meeste- wõhtajad, waid koguni ümberpöördult on nad kuul- jaks jaanud heade pereinastena ja nende tõdtahe igal- pool tuntud, on seal tekkinud peale minemal juwel kõmu sünnitanud rahwuswahelise meesõiguslaste ilma- liidu, mis aga nähtawasti purunes, sest selle wälja- kuulutatud kongress läks nurja, nüüd uus meesõigus- laste feltis „Justitia“. See feltis õjustas nüüd omal viimajel koosolekul eitada paawstile (Austria on

juurelt osalt katoliku uju maa) palwekirja, et kirjil igal võimalikul juhul hakkats manitjema abielumaiji. Griti peaks neid manitjema kohusele, toetada meesil rasketel elutinginustel ja olla temale tegevitutis abits, kui ta teenistus wäite. Keegi tegi ettepanetu, et wõiks ka „mõistlikke“ naiji wõtta meesõigustaste jelti liikmeits, sest naitste hull, kes siin laasa tunneb mees-tele, olla wäga juur. Kuid see ettepanet lükati tagasi, põhjendusega, et naitjed warsti omats liig juure mõju

jeltiis. Ojjustati hakata pidama „ijade päemi“, wästu-kaaluts naitste „emade päemadele“, et wähemalt jel alal jälle tagasi wõtta ühedõiguslult. Waejed mehed! wõid need sammud tõendamad, et hirmul on juured filmad ning et meestel näilijelt fiisti puudub aru-jaamine, et mees ja naine wõiwad tegujeda sõpruses iisteije kõrwal ühewäärtusliste isikutena. Seft muud ju naitjed tunagi pole ihanud.

Väljaandja: Eesti Naisorganisatsioonide Liit.

Vastutav toimetaja: Marie Reisik.

CARTIER-BRESSON PARIS

PESUKINDLAD PARIS VÄRVID

KÄSITÖÖLÕNGAD

Esimese klassi prantsuse vabriku
saadused

Kaitsemärk

„A la Croix“

Pesukindlad värvid (300 värvi)

Märkniidid

Pärllõngad

Brillanté d'Alger (Mouline)

Heegeldamise niidid

liiri lõngad

Linased lõngad

Hedebo niit

Nõelumise lõngad

Asutatud aastal 1825

„Naiste Hääl'e“

ja teiste Eestis ilmuvate tähtsamate
ajakirjade ja ajalehtede tellimisi
ja kuulutusi võtab vastu

K-ü. „Rahvaülikooli“ raamatukauplus
Tallinnas, Harju tän. 48, omas majas

Naised, levitage „Naiste Häält“

Igaüks, kes talitusele saadab 10 „Naiste
Hääl'e“ aastatellimist, saab maksuta
„Naiste Hääl'e“ käesoleval aastal.

O-ü. „Vaba Maa“ trükk, Tallinnas, 1930.